

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 631.14:001.76

Свиноус І.В.,
д.е.н., професор
Хомяк Н.В.,
к.е.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Одним з основних напрямів забезпечення відтворення основних засобів сільськогосподарських товаровиробників у сучасних умовах розглядається широкомасштабне застосування новітніх наукових досягнень у сфері технології та організації виробництва з метою збільшення обсягів і поліпшення якості продукції. Можливості використання інновацій сільськогосподарськими підприємствами досить обмежені внаслідок впливу багатьох чинників: дефіцит фінансових ресурсів; різке підвищення цін на нові засоби виробництва; відсутність регулятивних механізмів, що сприяють поширенню застосування інновацій у сільському господарстві.

Процес масового поширення інноваційних розробок може здійснюватися системно, безперервно й ефективно лише за умови сформованої відповідної інноваційної інфраструктури. Зазначимо, що інноваційна інфраструктура ще не досягла необхідного рівня розвитку, і знаходиться тільки на початковому етапі свого формування, її окремі складові елементи функціонують розрізнено. Питання щодо формування інфраструктури ринку інноваційної продукції для сільськогосподарського виробництва є складним і багатоаспектним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти цих питань знайшли своє відображення в наукових працях таких відомих вітчизняних вчених – економістів, як: В.Г. Андрійчук, Я.К. Білоусько, М.Г. Бондаренко, І.Д. Бурковський, П.І. Гайдуцький, М.Г. Лобас, Г.М. Підлісецький, П.Т. Саблук, В.Л. Товстопят та ін. Проте, зміна умов господарювання під дією зовнішнього та внутрішнього середовища сільськогосподарських підприємств вимагає розгляду питання удосконалення механізму реалізації інноваційних продуктів в процесі відтворення основних засобів.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності реалізації інноваційних розробок в процесі відтворення основних засобів в сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Успішна реалізація стратегічних цілей щодо інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва значною мірою залежить від ефективного використання інформаційних ресурсів. Передумови інформаційного забезпечення діяльності сільськогосподарських товаровиробників формуються під впливом факторів його зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування, а також відповідно до наявності інформаційних ресурсів, можливостей їх впровадження та вирішення проблем щодо дієвої інформаційної взаємодії із суб'єктами ринку.

Вітчизняна аграрна сфера, суб'єкти якої господарюють у сприятливих природно-кліматичних умовах, внаслідок технологічної відсталості та нераціональної організації її реформування за неоліберальною моделлю нині неспроможна забезпечити населення доступною за цінами і відповідної якості продовольчою продукцією. Виробництво сільськогосподарської продукції на одну особу населення скоротилося у 2014 р. порівняно з 1990 р. на 40%. До того ж на внутрішньому ринку відбувається заміщення вітчизняної продукції імпортною внаслідок її більш високої цінової конкурентоспроможності, досягнутої у т.ч. за рахунок використання інноваційних технологій.

Основними результатами реформування вітчизняного аграрного сектору стали катастрофічне падіння виробництва сільськогосподарської продукції, детехнологізація та деіндустріалізація [1].

Кадрова наукоємність аграрного сектору за роки реформ навіть зростає. Його науковий потенціал налічує понад 11 тис. науковців (15% загальної чисельності науковців країни), у т. ч. 2,1 тис.

докторів і кандидатів наук, понад 200 академіків і членів-кореспондентів. Аграрний сектор обслуговує Національна академія аграрних наук України, яка об'єднує понад 120 наукових установ. На виробничі потреби досліджуваної галузі працює розвинута система навчальних закладів аграрної освіти.

Невирішеною проблемою є надто низький рівень затребуваності результатів аграрної науки сільськогосподарським виробництвом, що закономірно призводить також до зниження якості її функціонування. Так, у 2014 р. із 785 розробок з фундаментальних досліджень, над якими працював науковий потенціал НААН, лише 181 розробка була освоєна виробництвом, або 23%, із 980 наукових програм прикладного характеру результативно використані у виробництво 183 розробки, або 18,6% [2].

В останні роки різко скоротилося виділення коштів на наукові прикладні дослідження: у розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь більш як удвічі порівняно з 1990 роком. Водночас у 18 розвинених країн світу за останні три десятиліття вони збільшилися від 0,96 до 2,2% ВВП, що припадає на сільське господарство, в тому числі у США від 1,32 до 2,2%, в Австралії витрати на аграрні дослідження за вказаний період зросли від 1,5 до 4,42%, в ПАР - від 1,39 до 2,59%, а в 17 африканських країнах - від 0,42 до 0,58% ВВП, що припадає на сільськогосподарське виробництво [3].

Аграрна наука на 75% фінансується за рахунок державного бюджету (наукова галузь країни – на 39%), що є доказом неефективності проведених в аграрному секторі реформ, внаслідок яких аграрна наука залишилася відірваною від сільськогосподарського виробництва і слабо комерціалізованою, що суперечить набутому світовому досвіду, де аграрна наука навпаки є найбільш комерціалізованим сектором [4]. За такої ситуації держава має негайно вжити заходів щодо захисту сільськогосподарського товаровиробника від руйнівної сили неолібералізму і створення економічних, правових, організаційних, соціальних та інших умов для спрямування реформ на забезпечення інноваційного розвитку досліджуваної галузі.

Ідея формування на конкурсних засадах державних науково-технічних програм, спрямованих на реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні, була скомпрометована вже тим, що на їх виконання Мінфін виділяв надто малу частку коштів від загального фінансування науки. Тобто реально вони не відповідали поняттю «пріоритетні». Суттєві нарікання викликала також процедура визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та тематичної спрямованості програм. Механізми формування і реалізації ДНТП, незважаючи на те, що в них вперше був реалізований прогресивний конкурсний підхід до вибору проектів, практично відійшли від вимог програмно-цільового підходу, а тому не давали можливості скористатися перевагами такого підходу.

Нині наша країна є єдиною країною Європи, в якій жодним чином не стимулюються інвестиції в наукові дослідження і розробки, практично відсутній вплив держави на інноваційні процеси в економіці, внаслідок недостатньої підтримки держави науковий потенціал деградує. Без вирішення цих проблем зусилля щодо переведення економіки на інноваційний шлях розвитку не матимуть підґрунтя.

Нині аграрною наукою запропоновано розробки, використання яких дозволяє удосконалити системи ведення сільського господарства, збільшити продуктивність землекористування і тваринництва, підвищити ефективність сільськогосподарського виробництва. Однак сільськогосподарські товаровиробники належним чином не впроваджують науково-технічну продукцію, що пов'язано не тільки з їхнім несприятливим фінансовим станом, але і з низькою зацікавленістю фахівців і керівників. Слабка сприйнятливості результатів науково-технічного прогресу, як правило, пов'язана не лише із недостатньою інформованістю, а й невідповідною підготовкою кадрів.

У нинішніх умовах не сформовано маркетингове забезпечення замовлень на наукові дослідження і розробки, інноваційні продукти, що є стримуючим чинником ефективного інноваційного розвитку сільського господарства. Як правило, при відборі проектів не проводиться глибока економічна експертиза, а також не оцінюються показники ефективності та ризиків, не відпрацьовуються схеми просування одаржаних результатів у виробництво, внаслідок чого інноваційні розробки не стають інноваційним продуктом.

Очевидно, що в сучасних умовах важливу роль відіграє інформаційно-консультаційне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, оскільки нині спостерігається дуже низька сприйнятливості ними до інноваційних продуктів. Зарубіжний досвід провідних країн світу доводить, що ключовою ланкою успішного просування розробок на ринок є рівень організації менеджменту всього циклу інноваційних проектів. За статистикою, за кордоном на одного розробника в науці припадає 10 менеджерів, які доводять кінцеві результати роботи до впровадження у практичну діяльність сільськогосподарських товаровиробників [5].

Дослідження практики інформаційно-консалтингового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств у провідних країнах світу переконує у важливості налагодження діалогу між сільськогосподарськими товаровиробниками та органами державної влади через створення сільськогосподарських служб. У зв'язку із цим розглянемо особливості становлення і розвиток інформаційного та консалтингового забезпечення діяльності сільських товаровиробників Франції.

Одним із напрямів забезпечення ефективного поширення новітніх розробок є дорадча підтримка, що надається групою British Sugar Area Manager. Ця група підтримує безпосередні контакти з фермерами та дослідниками, що дає змогу оперативно доводити розроблені наукові програми до

безпосередніх споживачів та адаптувати їх з урахуванням властивостей технічних засобів. Менеджери цієї групи відіграють вагомий роль у поширенні інформації про наукові досягнення, використовуючи для цього різні прийоми. Так, вони є ініціаторами та активними учасниками зборів фермерів, де визначаються сучасні проблеми галузі, обговорюються новітні досягнення та розробки, пропонуються зразки нової продукції, розглядаються нові закони, регулюється діяльність щодо галузі сільськогосподарського машинобудування, охорони навколишнього середовища та ринку [6].

Іншим методом поширення інформації про наукові досягнення є дні відкритих дверей у графствах, на яких проводиться безпосередня демонстрація основних досягнень у сільському господарстві та випробування техніки на полях.

З метою розповсюдження та пропаганди новітніх наукових розробок дорадча служба також використовує організацію практичних занять для фермерів підрядників, що надають послуги по виконанню технологічних операцій. Однак здебільшого інформація доводиться до фермерів через незалежних консультантів дорадчої служби.

Найбільш простим способом доведення інформації до безпосередніх користувачів є публікація її Фондом та розповсюдження за методом direct-mail, використання незалежних консультантів представництв виробників сільськогосподарських машин, надання консультацій телефоном та через Інтернет, проведення конференцій, а також популяризація публікацій науково-дослідницьких центрів країни. Сприяє поширенню інформації про наукові досягнення серед фермерів також організація оперативних публікацій за програмою Фонду у відомих фахових виданнях, зокрема, British Sugar Beet Review. Зазначимо, Фонд за кожним напрямом програми наукових досліджень формує приблизний графік публікацій про результати дослідження та визначає, які саме шляхи поширення наукової розробки серед товаровиробників є найбільш доцільними.

Узагальнення й аналіз зарубіжного досвіду розвитку інноваційних процесів показали наступне: особливість розвитку інноваційних процесів полягає передусім в орієнтації на профільні галузі регіону, пріоритети його розвитку та максимальне використання тих чи інших переваг; успішний розвиток інноваційної діяльності в більшості країн пов'язаний із системою державної підтримки науково-інноваційної сфери АПК; найважливішими сучасними механізмами стимулювання інноваційного розвитку є система пільгового кредитування та державне страхування кредитів на всіх стадіях інноваційного циклу.

Розглянуті питання є актуальними для вітчизняної аграрної науки, яка навіть в умовах обмеженого фінансування намагається брати участь в інноваційному забезпеченні галузі. Для досягнення позитивного впливу аграрної науки на розвиток сільськогосподарського виробництва необхідно посилити дії держави за напрямками: ведення наукових розробок і впровадження інноваційної продукції у практичну діяльність товаровиробників; формування привабливості науково-дослідницької діяльності серед випускників ВНЗ; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури та формуванню доступної для товаровиробників інформаційної системи.

Вивчення зарубіжного досвіду свідчить, що процес інноваційного розвитку в аграрному секторі має починатися зі стимулювання науково-дослідницької діяльності галузевих НДІ, створення умов інтеграції бізнесу, ВНЗ і науково-дослідних центрів із інноваційними малими підприємствами, що працюють за державною науково-технічною тематикою в сфері аграрної економіки у межах національних програм. Створення комплексного механізму кредитного стимулювання інноваційної діяльності в сільському господарстві – сфері, яка характеризується високим ступенем ризику та невизначеності, дасть змогу активізувати науково-технічні розробки по всьому ланцюжку – від фундаментальних досліджень до впровадження розробок у виробництво.

Можливості укладання договорів на наукові дослідження із підприємствами та організаціями обмежені, адже більшість замовників (сільськогосподарських товаровиробників) не в змозі їх оплатити. Тому єдиним ефективним способом розвитку інновацій в аграрному секторі є переведення його на ринкову основу за умови обмеженого державного контролю та суттєвої бюджетної підтримки у формі непрямого кредитно-фінансового стимулювання.

Нині важливим завданням розвитку інноваційної діяльності в сільськогосподарському виробництві є розробка та впровадження цілісної інноваційної системи, що самостійно організовується для базової галузі сільського господарства, яка структурно і функціонально об'єднує в собі тісно взаємопов'язані науковий, кадровий, виробничий і фінансовий потенціали. Це можуть бути, наприклад, регіональні інноваційно-технологічні галузеві комплекси (кластери), які координують роботу всіх структур від моменту зародження наукової розробки до впровадження її у виробництво, здійснюють підготовку менеджерів високої кваліфікації для цієї сфери. У складі таких кластерів неодмінною складовою має бути спеціалізований банк, який здійснює пільгове кредитування суб'єктів інноваційного кластера.

Для переходу на інноваційний шлях розвитку в довгостроковій перспективі сільськогосподарським підприємствам необхідно забезпечити кількісний ріст технічної бази як умови практичного використання наукових досягнень. Наприклад, для своєчасного виконання виробничих процесів необхідно збільшити тракторний парк, здійснити його швидке оновлення, прискорену заміну тракторів, які відпрацювали амортизаційний строк [7].

Також важливим завданням прискорення інноваційного і виробничо-технічного розвитку сільського господарства є освоєння у виробництві технічних засобів, що використовують нетрадиційні види енергії, наприклад, рослинної сировини для отримання палива для двигунів внутрішнього згоряння, використання біомаси, сонячного світла і сили вітру для вироблення теплової та електричної енергії.

Система забезпечення впровадження науково-технічного прогресу в сільськогосподарські підприємства складається із двох блоків – ресурсного (фінансове, кадрове, матеріально-технічне забезпечення) та інституційного (організаційно-економічне, інфраструктурне) [8].

Можливості сільськогосподарських підприємств по забезпеченню їх діяльності новітніми розробками передусім залежить від наявності достатніх власних засобів, інвестиційних фінансових ресурсів. Однак цих засобів недостатньо для повноцінного проведення процесу переходу на цілком нові технічні та технологічні рішення. У зв'язку з цим ефективний механізм розвитку і впровадження результатів науково-технічного прогресу в сільське господарство передбачає більш активну регульовану роль держави, у тому числі збільшення засобів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, створення гнучкої системи професійної освіти, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів.

Ефективним варіантом організації та стимулювання інноваційної діяльності в сільському господарстві має стати активна участь державного капіталу на принципах державно-приватного партнерства, що передбачає використання державою механізмів, які стимулюють приватний капітал у розвитку інноваційних процесів, з тим, щоб об'єднувати ресурси, розподіляти прибутки і ризики, формувати конкурентне середовище і водночас – більш ефективно витратити бюджетні кошти.

Вважаємо, що найбільш важливим непрямим методом стимулювання інноваційної діяльності є пільгове кредитування сільськогосподарських підприємств, які реалізують інноваційні проекти організацій, що розробляють інновації, формування фонду кредитного страхування інноваційних розробок. Об'єктом стимулювання при цьому повинна стати наукова й інноваційна діяльність та інноваційна зацікавленість аграрного сектору економіки, визнана суспільно пріоритетною, напрям якої визначається державою, фінансується в непрямому порядку з бюджету та контролюється відповідними органами виконавчої влади.

Необхідність розробки системи державного кредитного стимулювання розвитку інновацій в сільському господарстві зумовлена тим, що нині адаптація сільськогосподарських підприємств до інновацій і нововведень носить пасивний характер, котрий передбачає прийняття до реалізації наукової продукції, яка створюється за межами сільськогосподарських підприємств. Пасивний характер адаптації пояснюється такими умовами: виконання вагомих розробок у сфері інновацій для переважної більшості сільськогосподарських підприємств проблематично через відсутність вільних коштів і кваліфікованих наукових працівників; об'єктивно, внаслідок поділу праці, існують організації, що займаються генеруванням, розробкою і розповсюдженням інновацій; інноваційний процес вимагає значної інвестиційної підтримки, яку переважна більшість суб'єктів господарювання не може забезпечити; недостатній ресурс підприємницької активності в сільському господарстві [9].

Висновки з проведеного дослідження. З метою удосконалення системи інноваційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, сприяння впровадженню найновіших розробок науки і техніки, інноваційних технологій у сферу агропромислового виробництва доцільно створити інноваційні центри. Головними функціями діяльності наукової структури є визначення пріоритетних напрямів і розробка концепцій розвитку сільського господарства регіону з освоєнням досягнень науково-технічного прогресу, а також сприяння кооперації учасників організаційного механізму освоєння інноваційних розробок у сільському господарстві.

Пропаганда позитивного досвіду ведення сільськогосподарського виробництва повинна сприяти поширенню досягнень науково-технічного прогресу в інших сільськогосподарських товаровиробників. Роль базових господарств можуть виконувати організації, що випереджають господарства регіону за основними техніко-економічними показниками, рівнем використання наявного потенціалу, що запровадили в практику досягнення науки, техніки і передового досвіду. Демонстраційними майданчиками можуть бути вибрані бази сільськогосподарських підприємств, що володіють всіма можливостями для впровадження нової техніки та сучасних технологій виробництва продукції.

Запропоновані заходи сприятимуть інноваційному забезпеченню технічного потенціалу сільськогосподарських підприємств на основі впровадження науково-технічних розробок, дозволять створити єдиний банк даних замовлень із боку товаровиробників і пропозицій, а також домогтися затребуваності наукових розробок зацікавленими замовниками і скорочення строків освоєння результатів науково-технічного прогресу, що, як свідчать результати даного дослідження, позитивно вплине на здійснення відтворювальних процесів.

Бібліографічний список

1. Россоха В. В. Інноваційна парадигма управлінської діяльності / В. В. Россоха // Агроінком. – 2005. – Вип. 5–6. – С. 59–61.

2. Про наукову і науково-технічну діяльність від 13 грудня 1991 року № 1977 – XII. Закон України // ВВР України. – 1992. – № 12. – Ст. 165.
3. Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України від 13 липня 1999 р. № 916-XIV. Постанова Верховної Ради України // ВВР України, 1999. – № 37. – Ст. 336.
4. Про інноваційну діяльність № 40 – IV. Закон України // ВВР України, 2002. – № 36. – Ст. 266.
5. Варченко О.М. Світовий та вітчизняний досвід регулювання ринку цукру : монографія / О.М.Варченко. – Біла Церква, 2009. – 335 с.
6. Сатыр Л. М. Инновационный фактор повышения производительности сельскохозяйственного производства / Л. М. Сатыр // Наука в центральной России, Научно-производствен. период. журнал. – Тамбов, 2012. – № 2. – С. 234–241.
7. Міщенко Д. А. Організація маркетингової діяльності сільськогосподарських підприємств на продовольчому ринку / Д. А. Міщенко // Економічний простір. – 2009. – №23/2. – С. 179-187.
8. Дацій О.І. Фінансове забезпечення інновацій в агропромисловому комплексі України / О.І. Дацій // Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку. – 2011. – № 1. – С. 65–76.
9. Кот О.В. Теоретичні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та його організаційно-економічне забезпечення / О.В. Кот // Проблеми науки. – 2008. – № 9. – С. 30–37.

References

1. Rossokha, V.V. "Innovative paradigm of the management activity", *Ahroinkom*, 2005, issues 5-6, pp. 59-61.
2. Law of Ukraine (1992), "On scientific and scientific-technical activity from 13.12.1991, no. 1977-XII", *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 12, article 165.
3. Resolution of the Verkhovna Rada (1999), "On the Concept of scientific, technological and innovation development of Ukraine", *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 37, article 336.
4. Law of Ukraine (1992), "On Innovation Activity no. 40-IV", *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 12, article 266.
5. Varchenko, O.M. (2009), *Svitovyi ta vitchyzniani dosvid rehuliuвання rynku tsukru* [The world and national experiences of the sugar market regulation], monograph, Bila Tserkva, Ukraine, 335 p.
6. Satyr, L.M. (2012), "The innovative factor of increase of productivity of agricultural production", *Nauka v tsentralnoy Rossii, Nauchno-proizvodstven. period. zhurnal*, Tambov, no. 2, pp. 234–241.
7. Mishchenko, D.A. (2009), "Organisation of marketing activity of agricultural enterprises at the food market", *Ekonomichnyi prostir*, no. 23/2, pp. 179-187.
8. Datsiy, O.I. (2011), "Financial provision of innovation in the agro-industrial complex of Ukraine", *Problemy investytsiino-innovatsiynoho rozvytku*, no. 1, pp. 65–76.
9. Kot, O.V. (2008), "Theoretical aspects of of innovative development of agrarian sector of the economy and its organizational and economic support", *Problemy nauky*, no. 9, pp. 30–37.

Свиноус І.В., Хомяк Н.В. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Метою дослідження є обґрунтування практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності реалізації інноваційних розробок в процесі відтворення основних засобів в сільськогосподарських підприємствах.

Методика дослідження. Для вирішення поставлених завдань використані наступні методи економічних досліджень: індукції та дедукції - при здійсненні теоретичних узагальнень в аналітичній частині роботи; абстрактно-логічний метод та метод системного аналізу і логічного узагальнення - при формулюванні висновків, підведенні підсумків та обґрунтуванні розроблених пропозицій).

Результати. Виявлено, що кадрова наукоємність аграрного сектору за роки реформ зросла. В ньому нині працює понад 11 тис. науковців (15% від їх загальної чисельності), у т. ч. 2,1 тис. докторів і кандидатів наук, понад 200 академіків і членів-кореспондентів. Встановлено низький рівень затребуваності результатів аграрної науки сільськогосподарським виробництвом, що закономірно призводить також до зниження якості її функціонування. Визначено, що у 2011 р. із 785 розробок із фундаментальних досліджень, над якими працювали науковці системи НААН, лише 181 розробка була освоєна виробництвом, або 23%, із 980 результатів по наукових програмах прикладного характеру 183 розробки використанні у виробництві, або 18,6%.

Наукова новизна. Доведено, що можливості сільськогосподарських підприємств по забезпеченню їх діяльності новітніми розробками передусім залежить від наявності достатніх власних засобів, інвестиційних фінансових ресурсів. Встановлено, що ефективний механізм розвитку і впровадження результатів науково-технічного прогресу в сільське господарство передбачає більш активну регулюючу роль держави, у тому числі збільшення засобів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, створення гнучкої системи професійної освіти, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів.

Практична значущість. З метою удосконалення системи інноваційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, сприяння впровадженню найновіших розробок науки і техніки, інноваційних технологій у сферу агропромислового виробництва доцільно створити інноваційно центри. Головними функціями діяльності наукової структури є визначення пріоритетних напрямів і розробка концепції розвитку сільського господарства регіону з освоєнням досягнень науково-технічного прогресу, а також сприяння кооперації учасників організаційного механізму освоєння інноваційних розробок у сільському господарстві.

Ключові слова: інновація, основні засоби, сільськогосподарські підприємства, виробництво, наука.

Svynous I.V., Khomiak N.V. FORMATION OF THE SYSTEM FOR INNOVATIVE PROVIDING REPRODUCTION PROCESSES OF FIXED ASSETS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Purpose. The aim of the article is to substantiate practical recommendations to improve the effectiveness for implementation of innovative developments in the reproduction of fixed assets at the agricultural enterprises.

Methodology of research. The following methods of economic research were used in order to achieve the objectives, induction and deduction – for the implementation of theoretical generalizations in the analytical part of the work; abstract-logical method and the method of system analysis and logic synthesis – for the formulation of conclusions, summarizing and substantiation of developed proposals.

Findings. It was revealed that staff knowledge intensity of agricultural sector over the years of reform has increased. This sector includes more than 11 thousand of scientists (15% from their total number), including 2.1 thousand of doctors and candidates of sciences, over 200 academicians and corresponding members.

It was established a low level of demand results of agricultural science in agricultural production, which naturally also leads to reducing quality of its operation. It has been determined that 785 developments of basic research, over which scientists of the system NAAS worked in 2011, only 181 developments had mastered the production, or 23%, from 980 results on research programs of applied character, 183 developments were used in the production or 18.6%.

Originality. It has been proved that the possibility of agricultural enterprises on providing their activities with latest developments primarily depend on the availability of sufficient own funds, investment financial resources.

It has been established that an effective mechanism for the development and implementation of scientific and technological progress into agriculture provides more active role of the state regulated, including an increase in assets of state support for agricultural commodity producers, creating a flexible system of vocational education and training and advanced training of staff.

Practical value. It is advisable to create innovation centers in order to improve the system of innovative providing agricultural commodity producers, facilitate the implementation of the latest developments of science and technology, innovative technologies into agro-industrial production.

The main functions of research structure are to identify priority areas and develop concepts for agricultural development in the region with the development of scientific and technological progress, and promoting cooperation of participants of organizational mechanism for development of innovative technologies in agriculture.

Key words: innovation, fixed assets, agricultural enterprises, production, science.

Свиноус И.В., Хомяк Н.В. ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ИННОВАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЕ ВОСПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПРОЦЕССА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Целью исследования является разработка практических рекомендаций по повышению эффективности реализации инновационных разработок в процессе воспроизводства основных средств в сельскохозяйственных предприятиях.

Методика исследования. Для решения поставленных задач были использованы следующие методы экономических исследований: индукции и дедукции (теоретические обобщения в аналитической части работы, а также при формулировании выводов, подведении итогов и обосновании разработанных предложений), абстрактно-логический (на всех стадиях исследования).

Результаты. Выявлено, что кадровая наукоемкость аграрного сектора за годы реформ возросла. В нем сейчас работает более 11 тыс. научных работников (15% от их общей численности), в т. ч. 2,1 тыс. докторов и кандидатов наук, более 200 академиков и членов-корреспондентов. Установлен низкий уровень востребованности результатов аграрной науки сельскохозяйственным производством, что закономерно приводит также к снижению качества ее функционирования. Определено, что в 2011 из 785 разработок из фундаментальных исследований, над которыми работали ученые системы НААН, только 181 разработка была освоена производством, или 23%, с 980 результатов по научным программам прикладного характера 183 разработки использованы в производстве, или 18,6%.

Научная новизна. Доказано, что возможности сельскохозяйственных предприятий по обеспечению их деятельности новейшими разработками, прежде всего зависит от наличия достаточных собственных средств, инвестиционных финансовых ресурсов. Установлено, что эффективный механизм развития и внедрения результатов научно-технического прогресса в сельском хозяйстве предусматривает более активное регулятивную роль государства, в том числе увеличение средств государственной поддержки сельскохозяйственных товаропроизводителей, создание гибкой системы профессионального образования, переподготовки и повышения квалификации кадров.

Практическая значимость. С целью усовершенствования системы инновационного обеспечения сельскохозяйственных товаропроизводителей, содействие внедрению новейших разработок науки и техники, инновационных технологий в сферу агропромышленного производства целесообразно создать инновационно центры. Главными функциями деятельности научной структуры является определение приоритетных направлений и разработка концепций развития сельского хозяйства региона с освоением достижений научно-технического прогресса, а также содействие кооперации участников организационного механизма освоения инновационных разработок в сельском хозяйстве.

Ключевые слова: инновация, основные средства, сельскохозяйственные предприятия, производство, наука.